

Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2025

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 22.04.2026
464/02.02.01.04/2026

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen, p. 040 185 9985
maksuliikepäällikkö Jaana Äijö, p. 040 185 9981

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialueen tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta säädetään Hyvinvointialuelain 117 § – 119 §. Hyvinvointialueen tilikausi on kalenterivuosi. Aluehallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluevaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen allekirjoittavat aluehallituksen jäsenet sekä hyvinvointialuejohtaja.

Hyvinvointialueen tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksessä on noudatettu Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston tilinpäätöksen ohjeistuksia.

Esitys vuoden 2025 tilinpäätökseksi ja toimintakertomukseksi on liitteenä 1.

Tilinpäätös

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2025 tulos on 52,8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Suurin selittävä tekijä hyvinvointialueiden alijäämälle on se, että valtion rahoitus ei vastannut hyvinvointialueelle siirtyneen toiminnan tosiasiallista kustannustasoa. Rahoitukseen sisältyi ensimmäistä kertaa rahoitusmallin mukainen jälkikäteistarkistus, joka korjasi rahoituksen tasoa aiemmista vuosista. Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoituksessa jälkikäteistarkistus oli 67 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintaan ja talouteen vaikuttivat erityisesti talouden tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet, palvelujärjestelmän kehittäminen sekä toimintaympäristön muutokset. Vuoden 2025 aikana valmisteltiin ja käsiteltiin päätöksenteossa hyvinvointialueen toimintaa ja sen kehittämistä ohjaavia kokonaisuuksia, joilla on keskeinen vaikutus hyvinvointialueen talouteen. Keskeisimpiä näistä olivat uudistunut luottamushenkilörakenne, päivitetty strategia, palvelustrategia sekä sosiaali- ja terveystalouden toisen vaiheen palveluverkkopäätös.

Vuoden 2025 tulos oli 89 miljoonaa edellisvuoden tulosta parempi. Merkittävään tulosparannukseen edellisvuoteen nähden vaikuttivat rahoituksen jälkikäteistarkastuksen lisäksi mittavat toiminnan ja talouden sopeuttamistoimet. Toimintakulujen kasvu taittui ja toimintakulut olivat -0,6 % edellistä vuotta pienemmät. Vuonna 2024 toimintakulujen kasvu oli noin 4 % ja vuosina 2022–2023 sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvu oli yli 10 prosenttia vuosittain.

Aluevaltuusto hyväksyi vuoden 2025 talousarvion 10.12.2024 § 70 ja talousarviomuutokset kokouksissaan 6.5.2025 § 37, 9.9.2025 § 61 ja 9.12.2025 § 95.

Hyvinvointialueen toimintatulot olivat vuoden 2025 tilinpäätöksessä 187,3 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 4,4 miljoonaa euroa (+2,4 %) muutettua talousarviota suurempana. Tulolajeittain tarkasteltuna toimintatulot muodostuvat myyntituotoista 32,7 miljoonaa euroa (+9,6 %), maksutuotoista 104,7 miljoonaa euroa (+2,1 %), tuista ja avustuksista 30,5 miljoonaa euroa (-3,2 %) ja muista toimintatuotoista 19,5 miljoonaa euroa (+2,5 %).

Tilivuoden 2025 toimintakulut olivat 1 475,1 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 21,7 miljoonaa euroa (-1,4 %) muutettua talousarviota pienempänä. Toimintakuluista oli henkilöstökuluja 714,4 miljoonaa euroa (-2,4 %), josta jaksotettujen kertaerien, lomapalkkakajaksotusten, työaikasaldojen ja työaikapankkisaldojen muutoskirjaukset vähensivät henkilöstömenoja 3,7 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot olivat 536,7 miljoonaa euroa (-0,4 %). Aine-, tarvike- ja tavarahankintoihin käytettiin 97,4 miljoonaa euroa (+3,1 %). Avustuksiin käytettiin 30,4 miljoonaa euroa (-3,6 %) ja muihin toimintakuluihin 96,3 miljoonaa euroa (-3,5 %).

Vuonna 2025 hyvinvointialueelle kertyi korkotuottoja 0,7 miljoonaa euroa. Muita rahoitustuottoja kertyi 1,0 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot koostuivat suurimmalta osin osinkotuotoista (0,8 miljoonaa euroa) ja viivästyskorkotuotoista (0,16 miljoonaa euroa). Korkotuotot ja muut rahoitustuotot toteutuivat 0,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempana.

Korkokulut ja muut rahoituskulut olivat tilivuonna 2025 yhteensä 8,1 miljoonaa euroa ja ne alittuivat muutetusta talousarviosta 0,5 miljoonaa euroa (-6,2 %).

Hyvinvointialueen vuosikate oli -24,6 miljoonaa euroa ja se oli 26,6 miljoonaa euroa (-52,0 %) muutettua talousarviota parempi.

Tilikauden tulos oli -52,8 miljoonaa euroa ja se oli 27,5 miljoonaa euroa (-34,2 %) muutettua talousarviota parempi.

Vuonna 2025 investointimenoja toteutui yhteensä 14,3 miljoonaa euroa ja investointituloja 19,0 miljoonaa euroa. Investointitulot toteutuivat poikkeuksellisen suurena Kukkulan III -kaupan myötä.

Aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen on kuvattu tilinpäätöksen asiakirjassa (liite 1). Vuodesta 2025 on laadittu ensimmäistä kertaa konsernitilinpäätös. Aiemmistä vuosista ei ole laadittu konsernitilinpäätöstä, koska ainoan yhteisön, Sairaala Novan säätiön yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan ja yhdistelemättä jättäminen ei ole vaarantanut oikean ja riittävän kuvan antamista hyvinvointialueen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Hyvinvointialueella ei ole yhtään varsinaista tytäryhtiötä, mutta tytäryhteisöksi voidaan lukea Sairaala Novan säätiö. Tämän lisäksi on yksi osakkuusyhtiö ja omistuksia 24 muussa yhtiössä. Hyvinvointialue on osakkaana hyvinvointialueiden tai hyvinvointialueiden ja kuntien yhteisesti omistamissa yhtiöissä.

Tilinpäätös käsitellään aluehallituksessa 31.3.2026. Tämän jälkeen tilinpäätöstä käsittelevät tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksen aluevaltuustolle ja aluevaltuusto käsittelee tilinpäätöksen 9.6.2026.

Varausten, rahastojen ja muiden merkittävien vastuiden käsittely Pakollisten varauksen muutokset

Kirjanpitolain varovaisuuden periaatteen mukaan vastuut on kirjattava realistisesti tulevaisuudessa odotettavien vastuiden mukaisesti. Kirjanpitolain mukaisesti tilikautteen kohdistuva varauksen muutos on kirjattava kuluksi. Mikäli varaus muuttuu, niin siitä aiheutuu tulosvaikutteinen kulukirjaus.

Potilasvakuutus

Potilasvakuutuksen vastuun määrittely tapahtuu Potilasvakuutuskeskuksen yksipuolisella ilmoituksella vakuutuksenottajalle. Tilinpäätös on valmisteltu Potilasvakuutuskeskuksen antaman tiedon (8.1.2026) perusteella. Valmistelussa on myös otettu huomioon vuoden 2021 alussa voimaan tullut potilasvakuutuslaki. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut lausunnon (122/2020) potilasvakuutuslain muutoksen vaikutuksesta sairaanhoitopiirien (nykyisin hyvinvointialueiden) tilinpäätöksiin ja tilinpäätös on valmisteltu kuntajaoston lausunnon mukaisesti. Lausunnon mukaan ennen 1.1.2021 syntyneet Potilasvakuutuskeskuksen hallinnoimat täysomavastuiset vakuutusvastuut esitetään tilinpäätöksessä kuntajaoston lausunnon 108/2015 mukaisesti niin kauan kuin vastuita on jäljellä.

Hyvinvointialueen potilasvahinkovastuu 31.12.2025 on yhteensä 15,9 miljoonaa euroa. Pakollisen varauksen osuus vastuusta on 14,8 miljoonaa euroa. Tulosvaikutteinen varauksen muutos oli -1,5 miljoonaa euroa. Siirtovelkoihin on kirjattu vuonna 2026 maksettava vakuutusmaksu 1,2 miljoonaa euroa. Lisäksi siirtosaamisiin on kirjattu vakuutusmaksun vuoden 2025 tasaumaksut - 0,5 miljoonaa euroa, jotka palautetaan vuonna 2026. Hyvinvointialueen potilasvakuutukseen liittyvä vastuu koostuu kokonaisuudessaan seuraavista osista:

- Ilmoitettujen vahinkojen varaukset vuosilta 1987–2025, yhteensä 13,7 miljoonaa euroa, joka on 0,8 miljoonaa euroa pienempi kuin 2024.
- Ilmoittamattomien vahinkojen varaukset 1,3 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa pienempi kuin 2024.
- Vahinkojen selvittelyvaraus 0,6 miljoonaa euroa, joka on 0,2 miljoonaa euroa pienempi kuin 2024.
- Varmuuslisä 0,3 miljoonaa euroa, joka on 0,03 miljoonaa euroa pienempi kuin 2024.

Muut merkittävät vastuut

Hyvinvointialueen lomapalkkavelka sivukuluineen on yhteensä 98 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä esitetään tulosvaikutteisesti lomapalkkavelan muutos. Lomapalkkavelkaan sisältyy myös työntekijöiden oikeus lomarahaan. Yhteensä lomapalkkavelan muutoksen tulosvaikutus tilinpäätöksessä on + 0,4 miljoonaa euroa, muutokseen vaikuttavat myös muut tekijät kuin lomarahaoikeus. Lomapalkkavelkaan ei sisälly työajanseurannan järjestelmien ja työaikapankin saldojen muutokset, jotka on käsitelty omina erinään. Jaksotettujen työaikasaldojen muutoksen tulosvaikutus tilinpäätöksessä on + 0,2 miljoonaa euroa.

Johdannaissopimukset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Arviointimenettely

17.6.2025 tehdyllä valtioneuvoston päätöksellä Keski-Suomen hyvinvointialue asetettiin arviointimenettelyyn taloudellisin perustein. Samaan aikaan valtioneuvosto päätti käynnistää arviointimenettelyn Keski-Suomen lisäksi myös Itä-Uudenmaan ja Lapin hyvinvointialueilla. Kaikilla näillä hyvinvointialueilla täyttyvät vuoden 2024 tilinpäätösten perusteella hyvinvointialuelain 123 §:ssä säädetyt menettelyn käynnistämisen edellytykset vuosikatteen ja poistojen suhteeseen sekä laskennalliseen lainanhoitokatteeseen liittyen.

Arviointiryhmän työskentely käynnistyi syyskuussa 2025. Arviointiryhmään kuuluvat jäsenet hyvinvointialueelta, valtiovarainministeriöstä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä ja sisäministeriöstä. Arviointiryhmä tekee ehdotuksen hyvinvointialueen talouden tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi tarvittavista toimista. Aluevaltuuston on käsiteltävä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saatettava niitä koskeva päätös valtiovarainministeriön tietoon mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.

Talousarvio ja

-suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat aluevaltuuston päätöksiä toimenpiteistä.

Tilikauden tulos ja alijäämän kattamissuunnitelma

Keski-Suomen hyvinvointialueen vuoden 2025 talous on 52,8 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on laadittu talouden tasapainottamisohjelma. Vuoden 2025 talousarvioon sisältyi yhteensä 50,3 miljoonan euron toimenpidekokonaisuus talouden tasapainottamistoimenpiteistä. Sopeuttamistoimenpiteiden toteuma oli yhteensä 49,7 miljoonaa euroa, 99 % tavoitteesta. Talousarvioon sisältyneiden toimenpiteiden lisäksi toteutettiin noin 9 miljoonan euron lisäsäästöjä. Kokonaisuudessaan sopeutustoimilla saavutettiin yli 60 miljoonan euron vaikutukset vuonna 2025.

Talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteutusta jatketaan vuonna 2026. Talouden tasapainottamissuunnitelmaa tarkennettiin osana talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027–2030 taloussuunnitelman laatimista. 9.12.2025 aluevaltuuston hyväksymä talousarvio vuodelle 2026 sisältää 58 miljoonan euron talouden sopeuttamistoimenpiteet.

Vuoden 2026 talousarvio on suunniteltu siten, että alijäämän kertyminen pysähtyy ja uutta alijäämää ei synny. Taloussuunnitelmakauden aikana toimintakuluja sopeutetaan rahoitusta vastaavaksi siten, että jokainen suunnitelmavuosi sisältää sekä jo toteutettujen toimenpiteiden säästöt, joiden lisäksi jokaiselle talousarviovuodelle suunnitellaan uusia toimenpiteitä. Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä kumulatiivisia alijäämiä ei saada katettua lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä. Taloussuunnitelman tueksi on laadittu pitkän aikavälin sopeuttamissuunnitelma. Taloussuunnitelman mukaisesti kertyneet alijäämät katetaan vuoden 2030 loppuun mennessä.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee Keski-Suomen hyvinvointialueen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2025 tiedoksi.

Päätös